

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קו.

עין משפט
נר מצוה

(א) דף קה ד' (ב) [מלא] דין
לפי"א (א, ב) ד"ב דף ק"א:

הגהות הב"ח:

(א) במשנה פחת משמות:
(ב) גבי הגיעו קא מי
(אלא) מ"מ ו"ג גירסת
רש"ס א"ל רב יהודה
כסו הדיין: (א) רש"ס
קב פחת שרות וכו'
קב פחת והייט טעמא
דלא דמי וכו' ואמרי אפי'
פחת שרות: (ז) ד"ה ה"ג
בדור המנהג פחת משמות:
(ח) ד"ה שמו וכו' ובמלכו
ה"פ וזמ"ר מה"ד הכי
קאמר וכו' דהא דקאמי פחת
משמות הגיעו היינו פחת
מן הבית כור ו"ג פירוש
לפירוש דבמתי' גרסין פחת
וכו הנהא קמפסד כמו פחת
עם ו"ד וה"ק פחת מן
הבית כור שמו וכו' יהודה
קמפסד פחת משמות אל
במס' משמע ל"ג פחת
ונט לרב הנהא גרסי' פחת
משמות: (י) ד"ה אמר ל' וכו'
דלעולם שמו: (י) ת"ס
ד"ה ה"ג פחת וכו' ספרי
דגרסי פחת שרות:

מוסף תוספות

א. אך שקצת קשה דהך
הדבא לא הוי כשית
התלמוד. שם. ב. כלומר
וכו שהולכים בו אחר
פחות כמו שהלכו אחר
גבול זה גבי שם הדיין.
רענו יוני.

מתני' בסימניו ובמצריו. האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך בתוך הסימניו והמצריו הללו שאמה רואה הכל קח לך: (א) פחות משמות הגיעו. דהיינו טפי מרובע לסאה כפלי כפלים דשמות היינו קב לסאה וה"ט טעמא דלא דמי להן חסר הן יתר דהתם הוי שיעוריה צרובע לסאה אלל הכא צעי טפי דהא כיון דלמר בית כור עפר אני מוכר לך כהן חסר הן יתר דמי כדאוקימנן לעיל (א) והשתא דלמר בית כור בסימניו ובמצריו אני מוכר לך מטפינן שיעורא ואמרי' אפילו פחות משמות הגיעו דכיון דהרעה לו המצרים כמאן דזינן ליה שדה זו פתמא דמי כמות שהוא זין קטן זין גדול אלל דלהני מאי דלמר בית כור שיהא קרוב לזית כור שאינו חסר יותר משמות וכן דלא ליהוי מותר יתר על שמו: הכי גרסי' בסדר המשנה (י) פחות משמות הגיעו עד שמו ינכה. ובגמ' פליגי אמוראי בשמות עגמה אי הוי כפחות משמות והגיעו וה"ק פחת מן הבית כור שמו וכ"ש פחות משמות הגיעו אלל יותר משמות ולמטה עד שמו ולל שמו בכלל ינכה זה דלמא שמו יתר משמות וה"ק פחות משמות

ללא מהדר הדך ציה אלל פרושי קא מפרש וה"ק ליה צ"ב והזנים לשנה ומשום דשכירות אינה משתלמת אלל לנכסף הולך להנחות שהיה לו ליתן לנכסף כל חמש דינר מאותו י"ב והזנים שהוא חייב לשנה א' וכן יש לפרש בהשאל (ב"מ קב): ואינטיך כל תלת מיילי דרב דהוא דאימריא אית לנימר דלא הוי מטעם תפוס לשון אחרון אלל משום דפרושי קא מפרש כפירוש רש"י ומההיא דהמשכיר נמי לא שמעינן דתפוס לשון אחרון דאיכא לנימר פרושי קא מפרש כפי הקונטרס או משום דסבר כרז נחמן דקרקע בחזקת בעליה קיימא הלכך אינטיך היהא דכור בשלשים סאה בשלל דראשון ראשון קנה ואי מההיא הוה אמנא משום דתפיס אפי' אפי' מיפך כמו לשמואל להכי אינטיך כולהו ולא ידע ר"י דמנא לן א"כ דסבר רב דתפוס לשון אחרון אלל נראה משום דהך דיחוי לאו עיקר טעם נינהו ואינטיכו נמי שלשה מיילי דשמואל דמההיא דאוקי שמואל צבא צאלמע החדש הוה אמנא כדדי לעיל ר' אלל דפרושי קא מפרש והולל בעלמא תפוס לשון אחרון וההיא דראשון ראשון קנה הוה אמנא משום דתפוס לשון אחרון הוה כמו לרב להכי אינטיך לאשמעינן אלל חכמים אומרים הלך אחר פחות בשלשנות וההיא דצבא צאלמע החדש אינטיך לאשמעי' דזו ולא סבירא ליה ולפרש המשנה וההיא דראשון ראשון קנה דאינטיך לאשמעי' דתפיסה שלו תפיסה היא דמההיא דהמשכיר לא שמעינן תפיסה דאיכא לנימר משום דלדוי ליה: (ה"ב גרס') פחות משמות הגיעו עד שרות ינכה. אלל ספריס דגרסי פחות (א) משמות הגיעו יפרש רב יהודה פחת עד שמו ולא שמו בכלל אע"ג דלא קמיני עד וכענין זה יש בזהבא כמה תהא הסלע חסר' ולא יהא זה אונאה ובעי לנימר עד כמה ולגירסא זו קשה דקאמר בגמרא ורב הונא ה"ק פחות משמות שמוט עמנו הגיעו הא להדיא אמרי' מתני' כותיה ואי' בשלל רב יהודה דלמר שמוט כיתר משמות ניחא הא דלא תנן שמוט ינכה משום דה"ל דיתר משמות מקחו בטל אלל לרב הונא דלמר שמוט כפחות משמות ליתני שמוט הגיעו וכ"ש פחות וי"ל דנקט הכי ליתן טעם לרב דרב פחות הוה כפחות משמות ואמר ממילא דשמות כפחות משמות והשתא דלמינן להכי לרב יהודה לנינו לנינו סיפא כהאי גוונא: (ה"ג וצ"ע) הא הגיעו קתני אלא בשום הדיין ולא בשום הדיין בו'. והכי פירושא אמר לך רב הונא דמקשיט לי חסייעני מדקמי הגיעו דמשמע דשמות כפחות משמות אלל הא דקמי כשום הדיין לאו משום דליהוי כיתר על שמוט אלל כשום הדיין לשמות דכמו ששיעורו התם כמו כן שיעורו כאן³ לאפוקי שלא שיעורו צרובע לסאה כמו בהן חסר הן יתר ורב יהודה דלדתיב מינה לרב הונא משמע ליה דהכי קמי פחת עד שמוט או הותר עד שמוט הוי הא כשום הדיין והגיעו דהא כשום הדיין נמי עד שמוט הגיעו אלל שמוט ויתר על שמוט לא הגיעו: ושמואל

רבינו גרשום

פ"ב בסימניו ובמצריו. של משותב כיון שליש אורביע עפר בסימניו ובמצריו אני מוכר לך הוואל דהרעה לו סימניו ומצרו גמר וקנה אפי' פחות שרות כל השדה הגיעו. משום דסימניו ובמצרו קא מקני ליה כעין שהוה ועד שרות פחת ינכה לו מן הדמים. כלומר אם פחת לו יותר משותב כיון שליש אורביע או חומש עד שרות מן השדה ינכה לו מן הדמים או חומש הפחת: רב הונא ורב חסדא פליגי (א) אדמי' דקתני שרות ינכה רב הונא אמ' שרות כפחות משמות. דכי היכי דפחות משמות כיון שמינית שביעית הגיעו הכי נמי פחת שרות עצמו ינכה רב הונא ר' דהכי כיתור משותב דמי. דכי קאמר מתני' פחת שתי הגיעו אבל אי פחת שליש אורביע או חומש או עד שרות מן השדה ינכה אבל שרות דמיטע הוא הגיעו משום דעדי שרות ינכה ולא הותרות (דעדי השותות אמרי' ולא עד בכלל). ורב יהודה אמר שרות עצמה כיתור משותב דמי. דכי היכי דיתור משותב ינכה דאי פחת לו שלישית ורביעית וחמישית דינכה לו ה"ג שרות עצמה ינכה לו דהכי קתני מתני' פחות משמות כיון שביעית או שמינית הגיעו: עד שרות ושותב בכלל. הרי הוא כפחות חומש או רובע היכי דיתור פחת שרות או הותרת שרות. להכי דמכר לו קרקע. הרי הוא כשום הדיין. דאי שיימו יינין (מעות) קרקען של יתומין וטעו שרות בטל מקח: והא שום הדיין. להכי דטעה שרות דמי כמאן דטעי יתור משותב וקשיא לרב הונא דאמר שרות כפחות משמות דמי הגיעו ולא השותות בכלל ינכה והכא קתני שרות כיתור משותב דמי וכי היכי דיתור משותב בטל מקח ה"ג שרות עצמה דעד ועד בכלל הוא: אמר לך רב הונא ולטעמיה. הא מרבצא היא משבשחא היא דקתני הגיעו דאי כיתור משותב דמי ינכה מיבעי ליה למיור ואמאי קאמר הגיעו: אלא הכי קתני לה בסימניו ובמצריו הרי זה כשום הדיין ולא בשום הדיין מבש. כשום הדיין לשותות ממז ולא ידבי ליה ד' קבין ומצצה לורו ולא גבי מקח ומכר בשום הדיין (והוא) דאילו בשום הדיין שרות בטל מקח ואילו הא הגיעו דעד שרות ושתר' עצמה

(א) נראה דל"ג פליגי בפירושא דקמיני עד שמוט.

הגיעו כלומר אם יש אונאה ציניהן פחות משמות כגון שהותר או חסר פחות משמות הגיעו אלל יותר משמות עד שמוט בכלל ינכה: ינכה. מן הדמים ואם הותר יחזיר לו קרקע. והאי שמוט לאו משום דין אונאה דאין אונאה אלל למטלטלי אלל בזמקרקעי אין אונאה שאם מכר לו שוה פרוטה צמנה או שוה מנה בפרוטה הגיעו אלל שיעורא דרבנן הוא דהכי מחיל אינש היכא דלמר בסימניו ובמצריו טפי לא מחיל: **גמ'** שמוט. הגיעו כפחות משמות היכא דל"ב בסימניו ובמצריו (א) וה"ק פחות משמות ושותב הגיעו דהאי דקתני פחות משמות הגיעו היינו פחת מן הבית כור שמוט וכ"ש פחות משמות הגיעו. וממתני' דקתני עד שמוט ינכה משמע ליה לרב הונא עד ולא עד בכלל ולרב יהודה עד ועד בכלל: **מייסדי**. לרב הונא: הכי גרסינן בתוספתא (פ"ו ה"ח) **בסימניו ובמצריו פחת שמוט או הותר שמוט כשום הדיין הגיעו**. צמחצות צפרק אלמנה ניונות (דף ט"ט): תנן שום הדיין שפחתו שמוט או הותרו שמוט מכוין בטל. שום הדיין צ"ד שירדו לשום נכסי יתומים למכרן למזון האשה והצנות: והא שום הדיין. דטעות שמוט דידהו הוי ציטול מקח כיתר משמות כדתנן צפרק אלמנה ניונות כדפרישית וכיון דמדמי שמוט דמכירת בית כור דמתני' כשום הדיין אלמא כיתר משמות הוא ויחזיר וקשיא לרב הונא. והאי דקתני הגיעו לקמיה מפרש לה שפיר: אמר לך רב הונא ולטעמיה הגיעו קמיני דמשמע דהוי כפחות משמות ואדמקשיט לי מירשא תקשי לך מסיפא אלל דהאי ה"ק פחת שמוט או הותר שמוט הגיעו כשום הדיין דלמר נמי הגיעו ורש"ג הוה דפליג צמחצות ואמר א"כ מה מה צ"ד יפה ולכן הוי מכוין קיים והגיעו דקתני הכא אחרויהו קאי דהוי שמוט דידהו כפחות משמות וקשיא לרב יהודה. ואמר לך רב יהודה לדידי נמי ל"ק דאיכא לתרואי כשום הדיין ולא כשום הדיין כו' דהאי דקתני הגיעו לאו משום דשמות הוי מחילה כפחות משמות (א) ולעולם שמוט כיתר משמות ויחזיר והאי דקא מדמי ליה לשום הדיין ה"מ בשמות כי היכי דשום הדיין לא הוי מחילה ה"ג לא הוי מחילה ולא כשום הדיין צבא שמוט הדיין הוי השמות ציטול מקח דקמינן אלל מקחו קיים ויחזיר כדתנן צמח' עד שמוט ינכה ואתא לאשמעינן אע"ג דמנו לדידי דבתריויהו שמוט כיתר משמות אפי'ה התם ציטול מקח ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו צ"ד חוזרין מכל מה שעשו אלל הכא דתרויהו מפתים במכר זה למכור זה ליתק המקח קיים והאונאה יחזיר. כן נראה צעני שיטה זו וכן עיקר דליכא הא מיוצתא לא לרב הונא ולא לרב יהודה וה"ט מסתבא דמדרלנין כשום הדיין ולא כשום הדיין כו' ואין כתוב בספריס אלל כשום הדיין הלכך ליכא לפרושי דמקנהא דמאן דלמר ולטעמיה הוה כו'. יש לשונות אחרים ואין בהן ממש זה שלי הוא ועיקר. (והשתא לא איפשט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים אמר לך רב הונא ולטעמיה הא מתרמא היא משבשחא היא דקתני הגיעו דאי שמוט כיתר משמות דמי ינכה איצעי ליה לנימר ואמאי קמי הגיעו אלל הכי קמי לה בסימניו ובמצריו הרי זה כשום הדיין לשמות דלא היבין ליה ז' ומחצה לכור ולא כשום הדיין ממש כלומר ולא לגבי מקח כשום הדיין הוא דלילו כשום הדיין שמוט בטל מקח ואילו הכא הגיעו דעד שמוט ושותב עמנו הגיעו וללשון זה כתוב בספריס אלל כשום הדיין ולא כשום הדיין כו': א אמר ליה. הוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמזבנא לך הוה עשרים גריו מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלמר ליה בסימניו ובמצריו ולא הוה אלה חמיסר דהיינו פחות רביע: אמר ליה. אפי' לרב פפא סבדת וקבילת: הני מיילי. מתניתין היכא דלא קים ליה ללוקח כמות שמוט אלל מר קים ליה צמיה מכיר אתה שדה זו וידע הייט שאין זו אלל חמשה עשר וכיון דידעת מחלמ ויהי הלכתא והא